

2011-08-31

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över delbetänkandet; Med rätt att välja – flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp (SOU 2011:30)****Sammanfattning**

Skolväsendets överklagandenämnd ställer sig i huvudsak positiv till utredarens förslag men anser att det finns behov av ytterligare överväganden och förtydliganden i ett antal avseenden.

1. Specialskolans målgrupp

Skolväsendets överklagandenämnd anser att det finns skäl att förtydliga lagtexten i fråga om vad som avses med *behov av anpassad undervisningsmiljö* i 7 kap. 6 §. Inte heller författningskommentaren klargör i tillräcklig utsträckning vad som menas med uttrycket. Ett exempel är att barnet ska ha *ett relativt stort behov* av en speciellt anpassad undervisningsmiljö.¹ När det gäller skrivningen att behoven *inte tillgodoses i grundskolan eller grundsärskolan* menar överklagandenämnden att det finns risk för att kommunerna, oavsett förslagen om ett nytt ersättningssystem och möjligheten att köpa kompetens från annan huvudman, kommer att ha än mindre incitament att se till vilka åtgärder som *kan* vidtas för att tillgodose målgruppens behov i grundskolan eller grundsärskolan. Det gäller särskilt de mindre kommunerna, i vilka det av ekonomiska och personalmässiga skäl kan vara svårt att skapa en fungerande organisation för ett fåtal elever. I förlängningen skulle detta kunna innebära att vårdnadshavarnas och elevernas valfrihet i själva verket begränsas ytterligare.

2. Övergången till grundsärskolans kursplan

Överklagandenämnden ser positivt på förslaget att övergången till grundsärskolans kursplan regleras i författning. Överklagandenämnden ser även, mot bakgrund av beslutets karaktär, positivt på förslaget att det är Nämnden för mottagande i specialskolan och Rh-anpassad utbildning vid Specialskolan som ska pröva frågan. Av den föreslagna paragrafen 12 kap. 8a framgår att beslutet om att en elev ska läsa enligt grundsärskolans kursplan ska föregås av en utredning som omfattar de bedömningar som följer av 7 kap. 5 § st. 2 skollagen. Överklagandenämnden anser att det med hänsyn till övrig systematik vid krav på utredning vore lämpligare att skriva ut vilka utredningar som avses, d.v.s. pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social.

¹ Författningskommentaren s. 268.

SKOLVÄSENDETS
ÖVERKLAGANDENÄMND

Överklagandenämnden anser vidare att det sätt på vilket utredaren formulerat sig på sidan 175 under avsnittet 7.2.3 samt på sidan 177 under rubriken "Beslutet bör vara överklagbart" ger upphov till frågor om vilket/vilka beslut som egentligen ska vara överklagbara. Menar utredaren att både beslut om att en elev inte får läsa enligt grundsärskolans kursplan och beslut om att elev ska läsa enligt grundsärskolans kursplan för att det finns synnerliga skäl ska vara överklagbara eller endast det sistnämnda? Utredaren drar paralleller till att beslut om mottagande av barn i grundsärskolan är överklagbara. De beslut som i praktiken är överklagbara när det gäller mottagande i grundsärskolan är dels beslut om att en elev inte mottas i grundsärskolan, dels beslut om att en elev ska mottas i grundsärskolan utan vårdnadshavarnas medgivande för att det finns synnerliga skäl. Mot denna bakgrund bör både lagtexten i 28 kap. 14 § tredje punkten och författningskommentaren till paragrafen förtydligas så att det klart framgår vilket/vilka beslut som avses.

3. Möjligheten att överklaga beslut om målgruppstillhörighet och att avbryta utbildningen

Överklagandenämnden anser liksom utredaren att beslut om att en elev inte tillhör specialskolans målgrupp samt beslut om att avbryta utbildningen ska vara överklagbara. Överklagandenämnden anser dock att det finns behov av att förtydliga 28 kap. 14 § andra punkten. Det bör av lagtexten tydligt framgå att den elevgrupp som avses är deltidselever. Punkten kan förslagsvis utformas enligt följande: *en elev omfattas av 7 kap. 6 § så att hon eller han är berättigad att bli deltidselev*. En sådan formulering klargör också skillnaden mellan första och andra punkten.

4. Möjligheten att överklaga elevens placering vid en viss skolenhet inom specialskolan

Skolväsendets överklagandenämnd instämmer i utredarens förslag om att beslut om placering vid en viss skolenhet inom specialskolan inte ska kunna överklagas.

5. Förslag till förordning (XXXX:XX) om deltidstudning inom två skolformer

Överklagandenämnden ser positivt på möjligheten till deltidstudning men anser att det finns behov av förtydliganden och en fördjupad analys av den föreslagna regleringen. När det gäller förordningens namn anser Överklagandenämnden att det vore tydligare att skriva ut att en av skolformerna som avses är specialskolan. Förordningen skulle kunna heta "Förordning om deltidstudning i specialskolan och annan skolform". En sådan formulering är visserligen längre men ändå att föredra med hänsyn till tydligheten.

Förordningens 17 § behandlar bl.a. åtgärdsprogram. Av paragrafen framgår bl.a. att åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 § skollagen ska beslutas av rektorn vid den skolenhet där deltidseleven ursprungligen får sin undervisning. Av 19 § framgår att beslut som rektorn eller en lärare har meddelat enligt förordningen inte får överklagas. Överklagandenämnden tar för givet att utredarens tanke inte är att förordningen ska begränsa möjligheterna att överklaga beslut som fattas och överklagas enligt skollagen.

Överklagandenämnden antar att det som utredaren avser att reglera i fråga om åtgärdsprogram är yem som ansvarar för att åtgärdsprogram beslutas. Enligt Överklagandenämndens mening finns det dock risk för att paragrafens lydelse kan tolkas som att deltidselever inte har rätt att överklaga beslut om åtgärdsprogram. För att undvika sådana misstolkningar bör 19 § omformuleras.

6. Övriga lagtekniska synpunkter

- Överklagandenämnden anser att formuleringen *För en elev som på detta sätt får sin utbildning* i 7 kap. 9a § andra stycke bör ersättas med *För en elev som enligt första stycket får sin utbildning*.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax
Box 23069	Sveavägen 159	+46 (0)8-58 60 80 00 vx	+46 (0)8-58 60 80 09
104 35 STOCKHOLM			

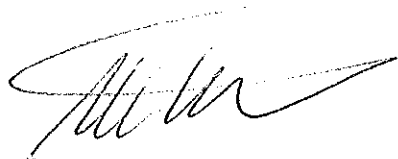
SKOLVÄSENDETS
ÖVERKLAGANDENÄMND

- I 8 § förslag till förordning (xxxx:xx) om deltidsutbildning inom två skolformer bör *ett beslut* strykas eftersom det inte fyller någon funktion. Det innebär att lydelsen blir *För en elev i grundskolan eller grundsärskolan, som önskar bli deltids elev i specialskolan, får elevens vårdnadshavare ansöka om att eleven omfattas av 7 kap. 6 § skollagen.*
- I 20 § förslag till förordning (xxxx:xx) om deltidsutbildning inom två skolformer bör *barnet* ersättas av *elev* eftersom som det av 1 kap. 3 § skollagen följer att en elev är den som deltar i utbildning enligt skollagen med undantag för barn i förskolan. Den som önskar överklaga ett beslut om att avbryta deltidsutbildning får därför rimligen anses vara elev.

7. Övrigt

- () I övrigt har Skolväsendets överklagandenämnd utifrån de utgångspunkter som nämnden har att bevaka inga synpunkter på det som föreslås i betänkandet.

På Överklagandenämndens vägnar

Anders Heiborn

Direktör

Ordförande i Skolväsendets överklagandenämnd

Hedvig Feltelius

Föredragande